

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se înapoi-
ază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Să ne fie de învățătură.

(R) Știrile ce primim ne anunță, că și în cel mai românesc comitat, în Caraș-Severin, la alegerile pentru comitat candidații naționaliști au căzut și, cu puține excepțiuni, s'au ales pe toată linia numai oameni de ai stăpânirii. Acelaș lucru s'a întâmplat și în comitatul Timișului, unde, d'asemeni, sunt o mulțime de cercuri curate românești.

Fără îndoială că în primul loc cauza vor fi blăstămățiile administrative. Ceeace s'a făcut în comitatul Aradului, este un sistem, deci s'a practicat în toate cercurile naționaliste. Românilor nu li-s'au admis bărbați de încredere, ci s'au pus, contra voinții alegătorilor, cu puterea baionetelor, unelte de ale stăpânirii, capabile de orice abuz.

Banii, beutura, intimidările și cele mai selbatice terorizări, deasemenea au înrăurit.

Să avem însă curajul a mărturisii întreg adevărul, altfel nu ne vom îndrepta: de vină suntem și noi cărturarii în prima linie și în a doua linie însuș poporul. Lupta nu o purtăm cu destul sistem, ci totul e rapid, momentan, ne organizăm abia cu două trei zile înainte de alegeri. Ieri chiar primisem o epistolă din Banat, în care ni-se scria: »La d-voastră în comitatul Aradului și dacă au căzut mulți candidați naționali, cel puțin s'a văzut că s'a purtat luptă. Noi n'avem nici mângâierea aceasta. Peste două zile sunt alegerile și nu știm încă nici cine vor fi candidații...»

Ei bine: lipsa asta de organizare temei-

nică, serioasă pe toată linia, — iată principala cauză a căderii candidaților români.

Noi am tot accentuat necesitatea organizării, a străngerii rândurilor, vedem însă cu regret, că în clubul parlamentar sunt tot la — discuții principiare. Nu știm nici măcar dacă clubul el însuși are organizare cu funcționare permanentă, nu vedem că s'ar căută legătură măcar cu ziarele partidului.. Cu cercurile și diferitele centre legătura e cel mult în virtutea prieteniei; oficiozitate, comunicat, hotăriri nu prea străbat dincolo de zidurile vre-unei cameri dela »Jägerhorn«. Se petrec în sinul clubului — discuțiuni interesante, nu arare-ori însă oțioase, discuțiuni cari n'au fost de natură să închege marea luptă și să lărgească terenul de activitate a celor cu dor de a munci.. Ceeace se resimte și la perifeii și contribue să stăm și azi tot unde am stat nainte cu doi ani, ba, după toate semnele, chiar mai rău.

Rezultatul alegerilor comitatense, este adică un simptom care trebuie să ne îngrijească pe toți... Pe valea Murășului, unde V. Goldiș se alesese aproape unanim, la comitat n'a izbutit un singur candidat național; la Pecica, comuna fruntașă, românii se lasă batjocuriți într'atâta, încât reușește a se alege un țaran ungur și niște slujbași odioși; pe valea Crișului aceeași rușine... Tot au fost însă și comune, unde s'a mântuit cinstea, alegându-se treizeci români... În Temișana nu s'a ales însă nici unul, iar în Caraș-Severin s'au ales abea 9, când ar fi trebuit să se aleagă de zece ori atâți... Prin Ardeal aceeaș ispravă.

Cu drept cuvânt presa maghiară jubilează. Dacă nu ne vom pune pe lucru din vreme, chiar acum, dacă nu ne vom organiza, dacă nu vom căuta să deșteptăm poporul, care s'a lăsat demoralizat și terorizat, vom păți aceeași rușine și la alegerile di-tale, chiar admițându-se votarea secretă în comune.

Asupra acestui lucru nu mai încapă îndoială.

Iată de ce ne place a crede, că advertisementul dat de alegerile comitatense va fi înțeles întâi de toate de domnii deputați. Pe drept, ori pe nedrept, fapt e însă, că întreaga românilor dela ei așteaptă ducerea nainte a cauzei naționale, ei sunt forul chemat să facă organizarea partidului național, ei au luat această misiune frumoasă și grea sarcină.

E chestie nu numai de izbândă în alegeri, ci și de îndeplinire a angajamentelor să se facă odată ceva, să ieșim — în privința asta — din stadiul începutului, care prea ține de vreme îndelungată.

Se impune spoi organizarea îndeosebi pentru *disciplinarea* și a cărturarilor de pe sate și a *poporului*, care unde s'a arătat slab și nedisciplinat, a fost numai din cauza frunțașilor cărturari, unii indolenți, alții invidioși, iar o parte însemnată d'o perversitate condamnabilă. Au fost cazuri de vădită trădare. Până nu va fi un for care să aducă judecată asupra acestor nemernici, riscăm ca demoralizarea să se întindă din ce în ce, așa că la urmă lecuirea să fie grea de tot. Să grăbim deci a curății uscăturile din falnica pădure.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

CRONICA TEATRALĂ.

»Hoțul« piesă în 3 acte de Henry Bernstein, la »Teatrul național« din București.

De Horia Petra-Petrescu.

De câteva zile repertoriul »Teatrului național« arată o serie nesfârșită de reprezentanții a »Hoțului«. »Sherlock Holmes« și »Hoțul«: aceste două piese fac rețeta cea mai bună la casa teatrului.

N'am putut să fim de față la premiera »piesei« lui Bernstein, fiindcă am voit să văd și teatrul liric și să asist la o reprezentație a trupei, care și-a început repertoriul acolo. Când s'a reprezentat a doua oară »Hoțul, n'am găsit bilet. Erau vândute toate cele bune. Astfel am fost silit să ascult abea a 3-a reprezentație, în 19 Oct. v. Cu toate că a trebuit să mă întorc odată dela casa teatrului fără de nici un rezultat, m'am bucurat și mi-am zis: De ar fi totdeauna teatrul plin, cum e de astădată!

»Hoțul« și-a făcut reclama de pe când se juca pe scenele teatrelor în Paris, în Berlin și Viena. E o piesă »en voque« acuma. Autorul ei e relativ tânăr — abea de 30 de ani. — A scris o serie de piese teatrale, cari își dădeau speranța că va persevera în direcția studiului psihologic și al moravurilor. A avut succese cu: »le Détour«, »Joujou«, »le Bercail« și cu »la Rafale«, cari au fost jucate cu vervă pe scenele teatrelor de boulevard din Paris. Ultimul lui succes a fost »Ho-

țul«, care, pornind dela teatrul »Renaissance«, a ajuns pe scenele teatrelor mari din străinătate, făcând serie în Berlin, în Viena ajungând să facă serie și în București.

Curentul, care stăpânește acum teatrul, e lipsit aproape cu desăvârșire de calități literare remarcabile. Nu este aproape nici un scriitor în viață, căruia să i prevestești o poziție literară solidă pentru prezent și viitor. Timpul nostru se manifestă printr'o discordare fizică îngrijitoare, iar expresia cea mai plausibilă a acestui timp o aflăm în starea actuală, a teatrului, unde se operează cu trucuri naive sau înfiorătoare, cu scene agitate, menite să escite fantazia noastră lincezită, să dea nouă îndemnuri gustului nostru prea rafinat și sătul de ori ce emoții. (Cel puțin așa e starea în clasele culte ale popoarelor înaintate.)

Un copil al timpului său este și Henry Bernstein, comisarul »Societății autorităților« din Franța. Poartă o viață agitată el însuș. Precum sunt paginile scrise de el, astfel sunt și zilele pe cari le trăiește, — numai nervi. Adună observații peste observații, le plămădește, le închiagă în minte, apoi — într'un moment, când își adună puterile — se așază la masă să le pună pe hârtie. Dar cerneala îl face să-și iasă din sărite. Peana se înmoaie prea rar, la distanțe prea mari, în călimară. Nu poate să-i reproducă cu destulă iuțeală ideile frământate. Se ridică agitat — și se plimbă prin odae. Își scoate un creion din buzunar și scrie. Așa merge mai bine, cu destulă spontaneitate. Replică după replică se succedază, foițele cad într'o parte și într'alta și în decurs de câteva zile — de 2—3 săptămâni o piesă teatrală e gata.

Cel puțin așa ne descrie un scriitor felul de a

compune al lui Bernstein. Din felul acesta de a scrie se va întrezări la prima vedere favorurile și defectele scriitorului. Veți zice: Dacă lucrarea e scrisă astfel, în stilul telegrafic, cu telegraf fără sârmă, va putea fi destul de bine închiegată? Vă veți întreba: Așa se scrie o piesă teatrală, care să rămână, care să taie o dîră în istoria teatrului? Vă veți pune întrebarea: Acesta e idealul unui scriitor de seamă? Și îndoielile D-voastră vor fi foarte îndreptățite, de cele mai multe-ori.

Dar veți vedeă apucăturile teatrului modern din cuprinsul piesei.

Raymond Lagardes, mare industriaș (cu peste 300 de mii de franci pe an câștigați după cafeaua din Brazilia), se căsătorește pentru a doua oară cu Izabela. Are un băiat din prima căsătorie, pe Fernand, în etate de 19 ani. Băiatul ăsta e amoretat până după urechi de tinăra d'nă Voysin, Maria-Luisa, o prietină a casei, care locuiește cu bărbatul ei, pe care-l adoară, în vila tatălui lui Fernand ca oaspe.

Domnul casei, Lagardes, bagă de seamă, că se fură zilnic de o mână necunoscută sume considerabile din saltarul mesei din casa nevastă sale. Ingenios — mai ingenios decât alți capi de familie — el predă întreagă afacerea: urmărirea hoțului, unui detectiv secret, care poartă numele fictiv de Zambault, care se recomandă ca prietin al stăpânului său și care i promite acestuia să vină cu un rezultat pozitiv în 8 zile.

Aceia, cari ați cetit cronică mea trecută, referitoare la Sherlock Holmes, veți găsi de sigur un punct de asemănare între Sherlock Holmes și detectivul secret Zambault.

Spiritul lui Iancu.

Iară nu încap păzitorii *ideii* celei mari și fixe, și ipocrite, de — *mormântul lui Iancu*.

Invățătorii din jurul acestui mare mormânt l-ar fi încununat cu o cunună de flori și cu o inscripție adevărată: *Spiritul Tău este idealul nostru în veci*. Acest jurământ l-ar fi făcut învățătorii români, după depunerea jurământului oficios pe legea lui Apponyi.

S'a făcut sgomot în presă, s'au turburat valorile politice (poate se vor turbura și ale lui *Budapesti Hirlap* de Duminecă) — și s'a recurs la ajutorul conzistorului din Sibiu. Chestia principiară s'a tranșat. S'a afirmat nevinovăția învățătorilor, iar acum se urmează ancheta numai împotriva redactorului dela Orăștie, care a pus la cale această *demonstrație împotriva legilor*.

Nu voim să arătăm întru cât vatămă această manifestație legile civile, ori publice ale țării — ci vom arăta ce batjocură aruncă lefegiii stăpânirii pe *legile morale*, ridicându-se împotriva inscripției, care aderează la *spiritul lui Iancu*.

Istoria cu brevet a satrapilor mai marilor noștri a încercat să ne ponegrească în tot chipul pe unul dintre cei mai desinteresați bărbați istorici, nu numai ai poporului nostru, ci ai lumii întregi.

Pentru ce a luptat Iancu? Continuând opera lui Horia — care voia să sdrobiască lanțurile iobăgiei deja înainte de Revoluținea franceză — nu a luptat el oare conștient pentru libertate, pentru drepturile individuale și cetățenești ale neamului său, precum a făcut Kossuth? A voit el aspirarea neamului unguresc, precum a voit-o Kossuth pe cea a neamului nostru? A fost Kossuth cu vederi atât de liberale și de largi, ca Iancu al nostru?

Câți beliduci și bărbați de stat se găsesc, cari să se jertfească pe sine pentru binele întregului? Câți sunt eroii, cari au plâns, după ce s'au convins, că promisiunile

făcute neamului, pentru care a luptat, au rămas promisiuni? Și cari sunt ceice au respins cu adâncă durere și amărăciune toate onorurile răsplătite personale îmbiate — și s'au turburat, fiindu-le atât de rănită dragostea cea nemărginită față de neam!?

Cel mai altruist, cel mai idealist, cel mai drept, cel mai mare în 1848 a fost *Avram Iancu*. Pentru dovedirea acestor afirmări nu trebuie decât să amintim, că el a preferit să *cerșească*, decât să-și necinstiască neamul, primind decorații, onoruri și bani, câtă vreme poporului român nu i-se acordaseră drepturile ce sperase.

Și a preamări pe acest spirit mare, universal, a cinsti amintirea acestui beliduce desinteresat și patriot conștiu, a spune, că spiritul lui, absolut altruist, va fi idealul nostru — înseamnă a conspira împotriva statului ungar, înseamnă a necinsti legile statului!?

Iancu nu a luptat împotriva ungarilor. El a luptat împotriva sclăviei. Românii erau iobagii nemeșilor de ungar și a fost natural ca românii să ia poziție față cu acești oameni fără inimă și fără Dumnezeu. În acelaș timp ungarii au voit să se emancipeze de sub Austria. A fost foarte logic, ca românii, cu încredere în împăratul, să nu ia partea asupritorilor lor. Să nu se uite, că în 48 n'a stat față în față *neamul ungurescu* cu *neamul românesc*, ci *asupriții* s'au ridicat împotriva *asupritorilor*. N'a fost nici vorbă de ură de rasă, de șovinism, ci de *libertate* individuală și de *drepturi* publice.

Așadară 48-ul să nu se judece cu mintea de azi și să nu se aplice în judecarea lui împrejurările politice actuale și măsura șovinismului bolnav.

A aderă la spiritul lui Iancu, nu că ar însemnă tradare de patrie, ori conspirare împotriva legilor, ci înseamnă tocmai conștientă cetățenească cea mai înaltă, baza morală cea mai solidă, altruismul cel mai nobil.

Barem de-ar fi înzestrat Frantz Kossuth

numai pe sfert cu altruismul și desinteresul lui Iancu. Astăzi inu s'ar află țara în cea mai mare babilone economică și financiară și n'ar amenința-o primejdia compromisului cu Austria.

Amintirea lui Iancu ar trebui slăvită de lumea întreagă și *spiritul lui ar trebui infiltrat în politica țării*, dar nu să formeze cinstirea lui delict criminal!

Atunci n'ar mai există demoralizare, minciună și perversitate în viața publică.

Din Sălaj.

Björnson și ungarii.

Presa maghiară pe lângă injurii aduse lui Björnson, mai cere cu stăruință să fie oprită *N. Freie Presse* a mai intra în Ungaria, din cauză că a publicat epistola lui Björnson. Vom vedea ce va face guvernul.

Deocamdată dăm în întregime scrisoarea lui Björnson lată-o:

»O duzină de morți, tot atâția grav răniți, și mai mulți ușor răniți și arestați, acesta fu deunăzi în Ungaria prețul pentru sfințirea unei biserică slovace.

În afară de Ungaria nimeni nu poate înțelege așa ceva. Conte Apponyi care deunăzi a promis că va da o explicare a tuturor acestor întâmplări în Ungaria pe cari noi, în afară de Ungaria nu le înțelegem, durere, n'are, timp. El este așa de mult ocupat cu noua sa lege școlară, cu destituirea de învățători cari nu știu ungurește, cu numirea altora cari cunosc această curioasă limbă, cu închiderea școalelor, cari nu dau instrucțiune ungurească, precum și cu înființarea altora, cari dau numai învățatură ungurească. El absolut nu are timp.

Dar, eu cred a-i putea veni în ajutor.

Prea stimat Domnule redactor! Binevoii a-mi da loc pentru declararea mea, care se razămă pe împărtășiri din toată țara?

Domnia-voastră, die redactor, ați cetit, firește, despre Pierre Louis Maupertuis? (1698—1759). Ați cetit despre propunerea sa vestită în toată lumea, făcută lui Friederic cel mare al Prusiei, pentru a căpăta iarăși un popor care să vorbească latinește. Acest lucru avea să fie realizat prin aceea, ca legile să lase a se împrejmu o mare bucată de pământ de țară cu un zid, peste care să nu se poată trece; apoi aveau să fie luați

Dar să nu povestim întreagă întâmplarea prea pe larg. Ne mărginim numai la punctele marcante.

Ziua a 8-a a sosit. Lagardes, stăpânul, își chiamă prietini și le comunică misterul hoției, apoi îl roagă pe detectiv să răspundă. Acesta, consternat, e silit să declare, spre cea mai mare supărare a tatălui, că fiul, tinărul Fernand e hoțul. Fernand era cunoscut ca o ființă blândă, visătoare, inofensivă. Dar pledează multe fapte și contra lui: A fost găsit de multe ori furișându-se în casa mamei sale vitrege. Ce făcea acolo? De sigur fură când nu era observat.

Dar cine să-l confrunteze? Nu găsește nimeni curajul, toți sunt prea mihoși. Maria-Luisa — căreia îi zice bărbatul plin de dragălașie: Maria, — va vorbi ea cu el și-l va chema în odaie. Avea ea — știe publicul deja — o întâlnire cu tinărul imberb, căci el o urmărea în tot locul, îi ascunde scrisori de dragoste prin saltare, prin răvare de flori, peste tot și o rugase și acum, pentru ultima-ora, să vină în grădină, căci o va aștepta.

După câteva mai penibile, Marisa se întoarce, fără de Fernand. El se arată din direcție opusă, palid, dar rezolut.

Detectivul, istețul detectiv, îl descoase până ce el isbucnește:

— »Da, eu am furat banii!« și scoate din buzunar câteva hârtii furate.

Ai crede că s'a sfârșit piesa. Fernand și a mărturisit fapta, detectivul l-a descoperit — clara pecta.

Dar atunci ce rost au scrisorile ascunse în toate unghiurile? Și ce senz dragostea naiva între Maria și Fernand?

Actul al doilea ne dă deslușirile de lipsă. E un singur dialog, lung, obositor, dacă n'ar fi jucat cu destulă pricepere: Călciiul fatal al lui Achile în întreagă piesa. Dialogul se dă între bărbat și nevastă: dl Voysin și Mariza, nevastă-sa. Amândoi intră în camera de culcare, îndată după scena descrisă mai pe urmă.

O odaie prietinoasă, plină de dragălașia tinerii părechi. Tinerii își cad în brațe și se desmiardă. E un obicei uzitat la toți scriitorii moderni francezi să inziste cam multșor asupra intimităților acestora.

În decursul conversației însă, în mijlocul unui joc copilăresc cu o fotografie ascunsă în portmoneul Marizei, bărbatul dă de câteva hârtii. Câteva sute de franci.

De unde le are Mariza? Cum a putut să strângă atâta? Ce economii a putut să facă, până când veniturile lor sunt atât de neînsemnate?

(Nu-i vorbă, un bărbat, care nu știe să afle decât din întâmplare, că nevastă-sa cheltuiește mai mult decât îi e posibil cu leafa, e cam ne-verosimil. Dar există și astfel de oameni).

Și începe interogatorul vehement, pătimaș, care se sfârșește plin de brutalitate.

Toate vorbele frumoase sunt uitate, toate demierdările înlăturate cu puterea.

»De unde ai banii?«

Zadarnice orice opintiri ale Marizei.

»De unde ai banii?«

Și însfârșit, după o luptă nebună, după ce aduce la un paroxism de iritare sufletească, mărturisește Mariza: »Da, eu sunt hoța. Eu am furat. Dar ascultă-mă Richard, ascultă-mă. Am luat banii ca să-ți plac ție«. Se trânteste la pământ, cu părul vălvoi, în negligée și începe să se spovedească, cu glas nervos, cu ochii fișți la idolul ei. Era săracă când l-a luat. Voia să-i placă. Leafa lui nu i-a ajuns. Prietinitile ei erau mai bogate. Prima rochie de bal a fost vina la toate. Când și-a îmbrăcat-o, când a simțit privirile lui, cari îi spuneau: Te plac, te plac, ești frumoasă, nespuse — de frumoasă în haïna asta, — atunci n'a mai putut rezista: a furat, ca să se poată îmbrăca, ca să-i placă.

Vă aduceți aminte de Nora lui Ibsen. Ea falsifică un cambiu ca să poată ajuta bărbatului

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás maeștru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatak.

gulamentul camerei, dând frâu liber patimelor lor politice și de partid pentru a scoate guvernul și majoritatea din încurcătura în care o pune energia opoziției.

Deosebirea asta s'a învederat foarte adesea și cu alte prilejuri, dar armonia stăjenită a fost totdeauna petecită și înădită cu multă greutate.

Acuma conflictul a izbucnit ca un foc, care a moenit multă vreme. Este evident că între Justh de-o parte și între Rakovszky și Návay de altă parte, e mare deosebirea în felul cum regulamentul se aplică. Majoritatea însă nu aprobă pe Justh ci este de partea lui Rakovszky și Návay. Lucrul acesta nu va mira pe nimeni cine cunoaște firea și mentalitatea deputaților coaliționiști.

În jurul acestei chestiuni, ieri s'a ținut o conferință intimă a șefilor kossuthiști. S'a discutat atitudinea președinților și s'a hotărât că majoritatea va susține pe Rakovszky și pe Návay. Justh s'a prezentat numai la sfârșitul conventicului. El a declarat însă că nu aprobă felul de a vedea al majorității.

Criza este deci declarată pe față și în fiecare clipă să așteaptă ca Justh să tragă consecințele și să demisioneze.

Justh și croații.

Prin obiectivitatea și tactul său președintele Justh a câștigat simpatiile croaților. Ei au declarat că nu vor intra în tratative de împăcare decât cu Justh.

În ședința de ieri a prezidat și președintele Justh. În timpul prezidării sale, discuția a decurs neturburată. După pauză însă Rakovszky a ocupat scaunul de președinte. Imediat se repetară turburările, căci Rakovszky retrase fără discuție cuvântul unui croat. Atunci Justh își reluă locul și discuția reîntra în matca-i liniștită. Rakovszky se retrase busumflat la locul său de deputat și își vărsă veninul către credincioșii săi din partidul popular.

— Nu voi suferi să fiu dezmințit, zise, mai bine îmi dau demisia.

Croații spun că Wekerle a provocat într'adins conflictul cu ei pentru a avea pretext ca să facă reviziunea regulamentul camerei.

Justh a comunicat lui Wekerle că croații l-au rugat să primească rolul de intermediator în tratativele lor cu guvernul. În urma acestei declarații ministrul-președinte Wekerle l-a încredințat pe Justh cu rolul acesta.

— Dle președinte, a zis Héderváry către Justh, cheia situației se află la D-ta. Croații se încred în D-ta și D-ta vei putea face pace cu ei.

— Ai dreptate zise Justh. Află însă că nu mă pretez la călcarea regulamentul și a legilor. Dacă vreți, schimbați regulamentul, dar pe cel actual îl voi respecta.

Cine va fi urmașul lui Justh.

Criza prezidențială a ajuns până la faza aceea încât se lansează deja mai multe combinații privitoare la persoana noului președinte. Se svonește că urmașul lui Justh va fi deputatul *Holló Lajos*.

Mișcarea culturală.

Nizuințe laudabile. Tinerimea academică din Oradea mare a aranjat Duminică, în 17 l. c., sub egida cunoscutei societăți de cântări »*Hilaria*« un *matineu* reușit. Matineul a fost un adevărat festival cultural pentru lumea românească din acest oraș atât de străin; și inteligența s'a și grăbit să ia parte la matineul aranjat de tinerime.

Scopul *matineelor* și al *seratelor literare*, pe cari le vor mai aranja tinerii noștri este: a cultiva frumoasa noastră doină românească și dulcea noastră limbă. Tinerii declamează, citesc bucăți din rodul lor literar, corul cântă cântece naționale: astfel toate festivetele acestea au un timbru atât de românesc, arată nizuințe atât de laudabile, încât fiecare român de bine își va fi-

nea de datorință, d'aci înainte ca și până aci, a spriginii mereu mișcarea culturală a tinerimei.

Matineul de Duminică să servească de exemplu însuflețitor atât tinerilor, cât și societății române din Oradea! Publicul român a grăbit să ia parte la el, iar tinerimea a arătat că poate produce ceva: și românesc și frumos. Corul »*Hilariei*«, condus de dl *N. Firu*, n cântat excelent; s'a remarcat îndeosebi faptul, că societatea își dă silința a avea un cor, care să cânte într'adevăr artistic. Nu putem decât lauda acest cor, cunoscut deja ca unul dintre cele mai bune.

Tinerii *Russu*, *Pescar* și *Ciurdar* au executat celelalte puncte din program, afară de cântecele corului. *M. Russu* a cedit o novelă proprie, *E. Pescar* a executat, la violină, două bucăți clasice, iar *V. Ciurdar* a declamat o poezie de Coșbuc. Toți au fost răsplătiți cu aplauze. Public a fost mult. A domnit o animație mare, iar după matineu toți erau așa de însuflețiți de succesul splendid, încât s'a hotărât a se ținea cât mai curând posibil, un nou matineu.

Deocamdată tinerimea lucrează pentru succesul *seratei literare*, urmate de dans, din 26 l. c., și speră că societatea română din Oradea-mare îi va da, ca și până acum, tot concursul!

Pentru țărani.

(Urmare.)

Lichidarea (Răfueala).

Art. 76. Proprietarii sau arendașii sunt îndatorați a libera fiecărui țaran individual, când și-a efectuat fiecare muncă, chitanțe din registrul cu matcă, precum și de a înscrie în livret muncile efectuale: ambele obligațiuni sub pedeapsă de a li-se refuza legalizarea listelor de rămășițe.

Muncile îndeplinite se vor trece de proprietari sau arendași și în livretul țaranului, iar chitanțele din registrul cu matcă, liberate de ei, se vor păstra de țaran.

Art. 77. Proprietarii sau arendașii sunt datori a socoti pe țărani la sfârșitul fiecărei campanii agricole și a depune până la 15 Decembrie, la cancelaria comunei, lista rămășițelor de muncă sau de bani rezultând din învoielii agricole.

Art. 78. Răfueala se va face în localul primăriei. Proprietarul sau arendașul este dator a face cunoscut, cu (10) zece zile înainte, autorității comunale ziua hotărârii pentru facerea răfuelei.

Art. 79. În caz de reclamațiune, primarul va

Libertinul: A, dacă ar fi simțit că Dta, Dta ești așa de bună Betty, tovarășia dtale îmi cade așa de bine.

Betty: Zău?

Libertinul: Mă mișcă chiar!

Betty: Mă bucur. Ai vrea, ași putea să te mângâi. (Amândoi se privesc o vreme).

Betty: (coboară ochii). E dureros să vezi pe cineva nefericit și eu totdeauna trebuie să plâng, când văd că și altul plânge.

Libertinul: Ești așa de bună, așa de simțitoare dragă Betty.

Betty: (vioi). Să nu mai vorbim de necredincioși, n'au fost demni de dta.

Libertinul: Poate-că totuși.

Betty: Cum?

Libertinul: Poate-că și eu sunt de vină.

Betty: Să rupem cu povestea asta tristă. O să mi povestești altădată, când ne-om cunoaște mai bine.

Libertinul: Acuși ași putea să vă spui tot.

Betty: Ai încredere 'n mine?

Libertinul: Da!

Betty: (coboară ochii).

Libertinul: (îi apucă mâna). Nu te uiți la mine?

Betty: Păzește, că lași să-ți pice bumbacul.

Libertinul: A da! (să întocmește)

Betty: Dta trebuie să fi foarte bogat?

Libertinul: Da, sunt!

Betty: Asta i frumos! Și eu ași vrea să fiu bogată.

Libertinul: Banul nu te face fericit. Ești mai bogată ca mine.

Betty: (ride). Eu?

Libertinul: Veselia și seninătatea dtale...

Betty: Toate s bune și frumoase, dacă ai și bani mulți, poți să ajuți și să fac mult bine și altora. Dta de sigur că ești foarte darnic?

Libertinul: Eu? Da... nu... adecă drept spunând...

Betty: Nu? Totuși ai o bunătate în față — n'ași putea crede că în dușmănia dtale față de femei, ai fi uitat doar datorințele față de săraci!

Libertinul: De fapt am dat puțin...

Betty: Vai domnule, n'ași fi crezut dela dta, asta-i urît!

Libertinul: Dar Betty...

Betty: Nu trebuie să fie omul așa de egoist și numai la sine să se gândească!

Libertinul: Însă, dragă Betty...

Betty: A, ce!... trebuie să-ți spun adevărul!

Libertinul: O să mă îndrept, vrei să-mi ajutați?

Betty: Cum să te-ajut?

Libertinul: Imparte d-ta banii mei, du-mă d-ta unde ști că e sărăcie.

Betty: Da o să fac, o să fac bucuros. Fii fără grije, o să mi pricep bine meseria, să dai numai bani din greu.

Libertinul: Cât vei vrea, ia — dispune de cassa mea.

Betty: Iar ț-i-i rău — la început băgai mai bine de seamă. Te plictisește.

Libertinul: Absolut de loc?

Betty: Spune-mi că eu sfârșesc.

Libertinul: Doamne ferește, o să țin cât vei avea poftă.

Betty: Au!

Libertinul: (sare în sus) Ce aveți?

Betty: Mi a intrat un țințar în ochi, hu — cum mă ustură!

Libertinul: (pune jirebia la o parte, li ia ghemul și l grijeste) Nu te freca!

Betty: Vezi odată, ce e!

Libertinul: Deschide ochiul.

Betty: Nu poți! Unde ești? (A închis amândoi ochii și dibuește după el).

Libertinul: Aici! (îi întinde mâna).

Betty: (Se alipește de el).

Libertinul: (O cuprinde delicat, așa că-i vine capul ei pe piept). Te rog cearcă să-ți deschizi ochiul.

Iconostase noi, precum și renovări după specialitate **Schmidt János,** se execută cu cea mai mare conștiințiozitate la zidarul de biserică **Budapesta**

IX. Soroksári utca 40. Fondată la anul 1888.

verifica și controla dacă listele de rămășițe, chitanțele de lichidare și însemnările din livret corespund între ele. Această operațiune se va constata printr'un proces-verbal.

Listele de rămășițe, găsindu-se în regulă, se vor legaliza.

Art. 80. Pentru rămășițele de muncă, țărani se pot învoi, fie a le achita în bani, fie a le executa în anul următor, dacă proprietarul sau arendașul n'a uzat de facultatea lăsată lui prin art. 91 de a tocmi alți muncitori în socoteala ce-or învoiți și ne următori. Proprietarul sau arendașul poate chiar refuza achitarea prin trecerea muncii pe anul viitor, țărănilor cari, prin rea voință, sau neglijență, nu și-au îndeplinit obligațiunile. Refuzul proprietarului sau arendașului trebuie să fie întemeiat pe un proces verbal al primarului, constatând îndărătnicia țaranului.

Achitarea în bani se va calcula după prețul cu care urma să se plătească munca învoiții.

Declarațiunea în scris făcută înaintea primarului și atestată de acesta, prin care țaranul se recunoștește dator pentru prețul rămășițelor de muncă, face credință înaintea justiției ca act autentic.

Art. 81. Nu se pot stipula dobânzi mai mari de 5% la rămășițele de muncă din avansuri bănești și din învoielii agricole prevăzute de prezența lege.

Art. 82. Țăranii pot cere proprietarului sau arendașului ca răfueala pentru munci să se facă odată cu răfueala pentru pășunat sau pentru locurile luate în bani. Această răfueală va avea loc cel puțin o săptămână înainte de epoca probabilă a ridicării recoltei de pe câmp.

În caz de împotrivire din partea proprietarului sau arendașului, autoritatea comunală va proceda la răfueala țărănilor și va încuviința ridicarea recoltei, observând formațiile art. 14.

Art. 83. Când din cauza proprietarului, arendașului sau țaranului, socotelile nu sunt încheiate, conform dispozițiilor art. 77, Administratorul plășei, la stăruințe uneia din părți și în urma prevestirii formale a părții îndărătnice, făcută prin autoritatea comunală, încheie un proces verbal de constatare. Administratorul plășii procedează apoi la facerea socotelii, asistat de un consilier comunal și de secretarul comunei. Socoteala astfel încheiată devine obligatorie pentru ambele părți, cu drept de apel la judecătorul de ocol, în termen de 15 zile.

Art. 84. Sumele datorate pentru muncă nu pot fi reținute pentru vre o altă datorie.

Nu intră în această restricțiune sumele împrumutate țaranului spre a-și cumpăra instrumente și vite de muncă, întru cât aceste sume vor fi lichide și exigibile.

Art. 85. Nu se poate preface în contractări de muncă agricolă nici o datorie, care ar proveni din daraveri străine lucrărilor agricole, prevăzute în această lege.

Proprietarii sau arendașii vor putea însă preface în munci agricole sumele ce au dat țărănilor, ca să-și procure instrumente și vite de muncă, dar numai cu condițiune ca aceste instrumente sau vite să fie intabulate la primăria locală, întocmai ca obiectele amănate la creditul agricol.

Pentru această intabulare primăriile vor avea un registru special.

Dacă primarul va fi intabulat în registru alte vite sau instrumente decât acelea, pentru cumpărarea cărora proprietarul sau arendașul a înaintat efectiv țărănilor banii trebuincioși, el va fi pedepsit conform art. 122 și 124 din codul penal, iar învoiala de muncă va fi nulă.

Art. 86. Dacă țaranul nu a făcut munca sau parte din munca, pentru care se învoise, din cauză că proprietarul sau arendașul învoise o cantitate de muncă mai mare decât aceea pe care țaranul o putea efectua în realitate, atunci la răfuială, muncile neexecutate vor fi prefăcute în bani după prețurile din contract. Datoria aceasta nu va fi exigibilă dela țaran decât după

dreptul comun: ea nu va aduce dobândă, până la achitarea ei, și nu va mai putea fi prefăcută în munci agricole.

Art. 87. Proprietarul sau arendașul care se va constata că cu intențiune a nedreptățit pe țaran la socoteală, va fi condamnat de judecătorul de ocol la o amendă de 500 lei și plata pagubelor cauzate țaranului, fără prejudiciul pedepselor prevăzute de art. 332 și 333 din codul penal, dacă va fi loc.

Art. 88. Nu vor putea încheia contracte nouă proprietarii sau arendașii, cari n'au răfuit pe țărani pentru anul agricol expirat.

Cazul Vaida.

Propunerea comisiei de imunitate.

În ședința de ieri a camerei, deputatul Hédervári Lehel a înaintat camerei propunerea comisiei de imunitate în afacerea Vaida.

Raportul care precedează propunerea spune că Vaida a strecurat în buletinul stenografic al camerei poezia care a iritat pe atunci majoritatea ungurească. Povestind cazul când Vaida a fost dat afară din sala de ședințe spune că ce-i drept, s'au auzit glasuri și strigăte amenințătoare și că Vaida a fost nevoit din cauza lor să părăsească sala, dar nu se poate constata cine anume a profert aceste cuvinte și amenințări.

Comisiunea propune următoarele camerei:

Camera să declare că dreptul de imunitate a fost violat, căci deputatul Vaida a fost oprit să-și exercite dreptul de legiuitor. Având însă în vedere faptul că întâmplarea asta regretabilă este urmarea indignării pentru faptul că deputatul Vaida n'a cerut iertare deplină camerei pentru insultele adrese națiunii, și având în vedere faptul că din ascultări nu s'a putut stabili în mod pozitiv cine și în ce măsură a săvârșit violarea dreptului său, propunem ca dieta să treacă asupra lui la ordinea zilei.

Lupta în comitate.

Alba de jos. În cercurile Alba-Iulia, Blaj, Borband, Ocna-Sibiului și Zlatna au reușit candidații naționali. În alte 7 cercuri au căzut.

Caraș Severin. În ziua întâi dintre cele 68 locuri 59 au fost câștigate de oamenii administrației. În Lugoj dintre 9, a fost ales un singur naționalist.

Academia română.

Ședința de Vineri se deschide la orele 2 p. m. sub președinția d-lui dr. C. I. Istrati.

Prezenți d-nii: D. Sturdza, D. C. Ollănescu, Iacob Negruzzi, Erbiceanu, Onciul, dr. Marinescu, dr. Grecescu, dr. Babeș, dr. Mrazec, Gr. Tocilescu, Tanoviceanu, Bianu, etc.

Tribunele pline de public ales.

Dl *Erbiceanu* dăruiește Academiei un număr de cărți vechi și manuscrise.

Dl *dr. Istrati* mulțumește în numele Academiei.

Dl *dr. V. Babeș* are cuvântul D-sa arată pe larg cercetările sale personale asupra genezei diferitelor nefrite sau boale de rinichi. Aceste cercetări le-a început din anul 1880 și la acea epocă a mai vorbit despre acest subiect arătând că sunt bacilli cari se localizează în rinichi și produc leziuni ale parenchimului renal; în 1882, că sunt multe boale cronice cari contribuie la nefrite. Recapitulează ce-a spus până acum, asupra bacii-

lilor cari produc boale de rinichi și enumeră și diferitele boale de rinichi. Vorbește de această boală în urma scarlatinei și ne face etiologia sa.

Boala se poate evita ferindu-se copilul de răceală mult timp și dându-i-se hrană de lapte și o temperatură egală. Cei mai mulți nefretici au avut în trecutul lor boale infecțioase ca scarlatină, febră tifoidă, etc., sau boale zise gastrice. Cele mai multe nefrite sunt produse de focare infecțioase latente și favorizate de răceală se dezvoltă. De asemenea agenți farmaceutici produc boala. Cauza cea mai frecventă e și arterioscleroza renală: arterele fiind prea mici pentru rinichi, presiunea sângelui fiind prea mare se îmbolnăvesc rinichii. În acest caz influința boalei asupra inimii e mare; inima se umflă, se mărește. Indică ce leziuni prezintă niște rinichi bolnavi. Mai sunt și rinichi mici din naștere cari nu sunt suficienți pentru om, au caracter embrionar. Și pe când rinichii sunt prea mici, artera e prea mare și se produce arterioscleroza renală, din cauza sforțării d'a trece sângele. Un astfel de rinichi se numește hypogeneric. În cazuri de acestea, oamenii mor tineri și având o inimă mare. Îi vezi că sunt sănătoși, bine, și de odată cad morți de o apoplexie fulgerătoare. Mai face cunoscut ce microbi poate influința corticea rinichiului și ce corpi vătămători farmaceutici. De câte ori au rinichii grăsimi cauza e niște mici leziuni, cari, ca reacțiune produc această grăsime — leziunile sunt din partea inimii, etc.

Rezumează studiul amănunțit făcut asupra grăsimilor la boale de rinichi. Dacă e leziunea cât de mică vedem și grăsimi care e pigmentată (colorată). Explică amănunțit cum se face procesul și ne spune și cauzele: diabetul, etc. Rinichii se transformă, cad în degenerescență. Cercetările d-sale din urmă s'au îndreptat asupra chestiunii mai ales dacă rinichiul se poate regenera. Recapitulând ne învață ce trebuie să facem ca să nu avem boale de rinichi, ne indică regulile igienice.

La orele 3 și jum, dl dr. Istrati ridică ședința.

Din străinătate.

Procesul Nasi. La audiență, fostul ministru Nasi a declarat că nu va putea justifica cheltuielile făcute în scop de binefacere dar va dovedi cu martori că a făcut atari cheltuieli.

Șeful diviziunii ministerului, care a lucrat sub Nasi, a declarat că n'a văzut nici odată nici un ministru lucrând așa de mult ca Nasi. El reamintește măsurile luate de ministru în favoarea personalului ministerului.

Vizita împăratului Wilhelm în Anglia. Ieri după amiază împăratul Wilhelm a primit diploma de doctor în drept onorific la universitatea din Oxford.

La alocuțiunea cancelarului lord Curzon, împăratul s'a exprimat că regretă că nu poate vizita acum orașul Oxford.

Onoarea ce i-s'a făcut îi procură plăcere cu atât mai mult, cu cât că a fost făcută și tatălui și bunicului său. Pe lângă aceasta îl leagă de Oxford și darul Cecile Rhodes care mijlocește studenților germani posibilitatea de a-și face educația la Oxford studiind națiunea engleză și contribuind astfel la crearea unei atmosfere de stimă și amicitie reciprocă între ambele țări.

— **Complotul contra țarului.** Nihilistii arestați în Petersburg, aparțin membrilor complotului cari au încercat încă în timpul verei un atentat contra țarului.

După cum se știe, complotul a fost descoperit prin călugărița Mina care s'a sinucis în momentul când trebuia să fie arestată.

În chilia ei s'a descoperit apoi bombe și planuri ale castelelor dela Peterhoff și Zarskoe-Sello, precum și ale aleelor parcului pe care se plimbă de obicei familia țarului.

Tot prin intermediul acestei călugărițe s'a afla

Înainte de de-
jun, dacă beai
un jumătate de
poc al de apă
amară o o o

Igmândi alui **Schmidthauer**,
stomacul neregulat îl aduce în
ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra troanei, respirării grele, galbinare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai

bună și prăvălie de coloniale.

Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se confunde cu lă apă amară.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1906. 28 Oct.		ACTIV		1907. 20 Oct. 27 Oct.	
121686535	85621535 Reserva metalică Aur . . . 100991880 36065000 " Trate Aur . . . 41005000	142179300	141996880		
622390		386056	370344		
76684750	Argint și diverse monete	91339666	87584432		
32066492	Portofoliu Român și Străin	34784406	36441009		
11999979	*) Impr. contra ef. publice . . . 16976600 " " " " in cont curent 19464409	11999924	11999924		
14721335		Fonduri publice	15806084	15806084	
2899824	Efectele fondului de rezervă	3253121	3253121		
5779489	" " " " amortisarea imob. și material	5923881	5923915		
604767	Imobili	640124	640161		
657470	Mobilier și Mașini de Imprimerie	657342	660732		
104431925	Cheltueli de Administrațiune	106339524	104882774		
—	Deposite libere	—	—		
19540128	" " & provizoriu	23063157	25699319		
24417010	Compturi curinți	27559067	28782622		
416112100	Copmturi de valori	463931652	464047317		
12000000	PASIV		12000000	12000000	
21621136	Capital	23086843	23248305		
3275468	Fond de rezervă	3504226	3519676		
271856630	Fondul amortisării imobilelor și material	315497280	316783010		
1646498	Bilete de Bancă în circulațiune	2077070	2077070		
1280443	Profituri și pierderi	1426709	1536482		
104431925	Dobânzi și beneficii diverse	106339524	104882774		
—	Deposite de retras	—	—		
—	" " & provizoriu	—	—		
—	Compturi curinți	—	—		
416112100	Seomptul 8%	463931652	464047317		
	*) Dobânda 8 1/2%				

MOLDOVÁN M., croitor de bărbați și-a mutat prăvălia dela 1 Septembrie pe Mátyás király tér nr. 24.

! Inștiințare! Am onoare a aduce la cunoștința clienților mei din loc și provincie că mi-au sosit noutățile de toamnă și de iarnă și stau la dispoziția on. cumpărători, croi admirabil, prețuri ieftine, serviciu prompt. Cu deosebită simă:

Moldován M., croitor de domni. KOLOZSVÁR, Mátyás kir.-tér 24.

George Bendorfean
pictor de biserici și auritor

Sibiu, Hermausplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de freșcure ornamente în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mai departe primește renovarea altarelor vechi, a amvonelor și cristalnițelor, și aurirea lor.

La dorință se trimite o listă de prețuri și pentru stabilirea lucrului se angajază cu plăcere să meargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

Tragerea va fi deja în 21 și 23 Nov.

! Poftiți !

alegeți din următorii numeri norocoși

4264	12650	53967	
34634	65122	53966	65114
8796	34637	91770	

Aceste
lozuri ale loteriei de clasă se pot câpăta și procură numai dela noi.

Prețurile:

1/8	1.50 cor.
1/4	3.—
1/2	6.—
1/1	12.—

Cassa de schimb în Arad
»Aradi Ipar- és Népbank«
lângă »Crucea-Albă«.

100 Telefon local și comitatens 100.

Lozuri se pot cumpăra la următorii vânzători:
Ozv. Hammerschlag Lipótné (dohánytözsde, Andrassy-tér.)
Husserl M. (dohánytözsde, Atzél Péter-u.)
Bászler Anna (dohánytözsde, Weitzer János-u.)

Lozul 12698, cumpărat la noi a câștigat
600.000 coroane.

Rugăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbăteșii folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Árpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima IULIU HERZFELD.

DISTINS CU PRIMA DIPLOMĂ.

Szikszy József
fabricant de instrumente muzicale
Nagyvárad, Nagy Sándor u. 1. (Pö-ntea sarak.)

Recomandă
VIOLINELE
fabricație proprie,
precum și alte instrumente, așa
instrumente de suflare
din lemn și alamă,
harmonice, flașnetă, fluere,
ocarine, citere, cimbale.

Tot așa primește repararea a tot felul de instrumente cu prețuri ieftine și lucrare artistică.
Repararea de orgă mare și harmonium.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID
chemicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din baia celebră Buziaș, pentru prepararea apeigazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chemice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirozul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. In urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Biuroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN-SAV MŰVEK ES ÁSVÁNYVIZÉK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Urmaşul lui Bumbera Imre
BUMBERA ISTVÁN
croitor preoţesc şi civil. • Furnis. preoţesc din loc.
Oradea-mare. (Nagyvárad)

Am onoare a aduce la cunoştinţa onor. preoţi că mi-am sosit pentru sezonul de toamnă şi iarnă postavurile negre, cari îşi păstrează culoarea şi le ţin în magazinul meu bine asortat, pentru comanda din provincie ajunge o reverendă de model, sau o haină, la dorinţă mă duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala-mi proprie.

Tot asemenea ţin în magazin postavurile cele mai noi şi moderne din patrie, franceze şi engleze pentru tot felul de pardesie şi platoane de iarnă.

Recomandat de ministerul de culte şi instrucţie!
— Multe recunoştinţe! —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVAR, Rozsa-u. 7. sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete şi nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întâmple prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai cheltuielile mele. —

Preparaţie îngrijită, artistică, în formă — naturală, lucru trainic, preţuri — moderate! —

Preţul curent al carnei.

Am onoare a aduce la cunoştinţa on. public, că de la 1 Noemvrie, în măcelăria mea am redus preţul carnilor aşa d. e.

Carne de vită îngrăşată:

1 kg. de carne de vită grasă partea dinainte 52 cr., 1 kg. de carne de vită îngrăşată partea dinărit pentru supă 64 cr. 1 kg. carne de tocană 56—80 cr. 1 kg. de carne pentru friptură, antricoate, pulpa de sus, peie albă 72 cr.

Viţel bătrân:

1 kg. din partea dinainte 48—52 cr., 1 kg. dinapoi 64—68 cr.

Viţel tânăr:

1 kg. dinainte 72 cr., 1 kg. dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. 72—76 cr., 1 kg. din cotlete 84 cr., 1 kg. de unsoare curată 70 cr., 1 kg. de slănină 70—76 cr. Solicitând binevoitorul concurs al on. public rămân

cu stimă: **Farkas György,**
măcelar.

Forray-utca casa Kristyóry.

Lângă berăria Deutsch.

Avis!

Am onoare a înştiinţa pe on. public că o acrivitate de mai mulţi ani sub firma „Zimmermann şi Eisele“ — de unde m'am despărţit cu prietenie — am deschis cu ziua de azi pe **Piaţa Libertăţii Nr. 21** sub firma protocolară

Zimmermann Ignác

o prăvălie aranjată din nou, cu articole de lux, mode de bărbaţi şi jucării de Norinberg.

Toate nisuiţele mele se îndreaptă într'acolo, ca să câştig ca până acuma şi în viitor încrederea on. public

Cu deosebită stimă:

ZIMMERMANN IGNACZ.

FISCHER T COMP NAGYENYED

PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori
1.000.000 Sufețe
1.000.000 Planta pentru gard
via arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe cu boaba, contiferi etc.

1 Milion altoae de viie, vita de viie Europeană Amerikană cu su.

Specialitate: altoae de vita pentru desert.

Sub-cultura
120 jug.
cat.

30.000
Pruni de Bistrita si de Bosnia oltuiti Exemple foarte frumvase

Fără rădăcina

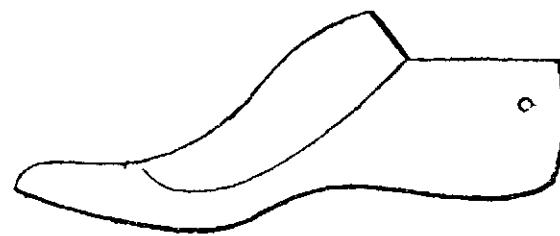
FONDAT IN ANUL 1890.

Prima și cea mai mare fondare industrială de calapoade (captă) pe Alföld a lui

Pless Sándor

fabrică de calapoade

Szeged, Brussel-körut nr. 30.

premiat în 1901 la Macău cu marele premiu și diplomă, Zenta în 1903 cu diplomă de onoare și medalie de aur, la Pancsova în 1905 cu diploma și medalie de aur.

Face și ține în magazie tot felul de calapoade moderne,

din cel mai uscat lemn.

COMANDE din provincie se efectuează repede și prompt pe lângă cele mai moderate prețuri. — — — LISTA cu prețuri, se trimite gratis și franco.

GEORG DÉCSI

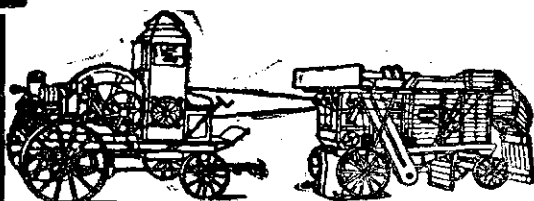
măestru de instrumente muzicale Sibiu str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde.

Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparază bine și ieftin orice luerare ce aparține acestei ramuri.

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

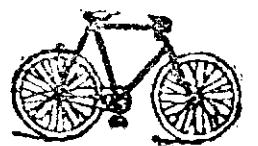
Atelier de repararea mașinilor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică. Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de branșa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Prețim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjament de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe în bună tăierea mașinilor de tipografie și mutarea tipografiilor, fiindcă SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani de-a rândul în fabrica de mașini a lui Wörner J. és Társa din Bpesta.

Fempel E. Pancsova.

Espediază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e.: garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tulei, mașini de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS.**

„ In atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, precum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate. „